

Interviurile din paginile următoare aduc în discuție patru cuvinte cheie în abordarea unui proiect de diplomă – coerența, responsabilitatea, complexitatea și inovarea. Răspunsurile, oferite de profesori membri ai conducerii UAUIM și/sau președinți de comisii de diplomă, subliniază diversitatea modurilor în care studenții ar putea înțelege și urmări, în manieră proprie, aceste criterii.

**diploma în patru
cuvinte cheie.
interviuri.**

prof. dr. arh. **Georgică MITRACHE**

Prorector pentru educație și relații internaționale



Ce reprezintă diploma din punctul de vedere al parcursului studentului de-a lungul facultății?

Diploma este o cheie de verificare a parcurgerii în mod coerent și calificat a procesului de pregătire. Altfel spus, putem să ne referim la proiectul de diplomă ca la un ultim exercițiu în mediul academic, care îl califică pe student ca gânditor independent, urmare a capacității sale de a pune împreună componenta teoretică și componenta practică a profesiei de arhitect. Iar la un alt nivel, privim acest exercițiu ca pe o tranziție către activitatea profesională.

Elaborarea proiectului de diplomă este de fapt un proces prin care problematicile abordate sunt aprofundate gradual. Cum poate fi păstrată coerența demersului în procesul de elaborare a diplomei, de la începutul studiului până la susținere?

Coerența elaborării proiectului apare ca rezultat al procesului din care fac parte doi factori importanți: gândirea unitară și consecvența atitudinii. Când spun unitate și consecvență mă refer la capacitatea studentului de a privi tema în întregul ei, de a relua studiul la diferite niveluri de înțelegere ale acesteia și de a materializa ideile în raport cu concluziile cercetării.

În mod evident, dezideratul nostru ca îndrumători și al studentului, ca subiect principal în tot acest demers, este ca ideea enunțată să fie dusă până la capăt în mod unitar, în spiritul noutății și al creativității. Funcție de perspectiva din care privim, această finalitate este o chestiune de educație didactică, dar și de autoeducație profesională, care trebuie urmărită cu consecvență.

Problemele apar când, din diferite motive (legate de interpretarea rezultatelor cercetării, de faptul că rezultatele studiului sunt neconvingătoare etc.), se ajunge la salturi, la mutații în gândire. Bineînțeles, apariția acestor salturi nu înseamnă că demersul nu poate fi coerent. Din punct de vedere didactic, pot fi admise sărituri, deplasări, glisări în planul unității dacă există o fundamentare a fiecărei decizii. Pe de altă parte, „coerența”, urmărită în sine, invocând doar unitatea și continuitatea, nu este decât expresia unui stilism personal sau de împrumut.

Discursul arhitectural este unul coerent în momentul în care acesta beneficiază de toate rezultatele cercetării, iar studentul conștientizează nevoia utilizării acestora.

Proiectul de diplomă presupune demonstrarea unui anumit grad de maturitate și conștientizarea unor responsabilități profesionale diverse. Ce responsabilități ar trebui să își asume studentul în cadrul proiectului de diplomă?

Prima responsabilitate, din punctul meu de vedere, este asumarea autoritatului proiectului. Studentul este autorul acestui proiect, începând cu faza de documentare și cercetare, până la susținerea în fața unei comisii și mai departe. În consecință, este responsabil de tot ce conține. Trebuie să își asume faptul că el este cel care procesează și prelucrează toate datele și situațiile, își pune întrebări și dă răspunsuri arhitecturale. Ceilalți – cadre didactice sau specialiști în diverse domenii – sunt actori secundari, cu care interacționează în cadrul elaborării proiectului.

Din punctul de vedere al exigențelor profesionale, este important ca studentul să conștientizeze și să asume, una câte una și din ce în ce mai mult, responsabilitățile pe care urmează să le aibă. Școala oferă un cadru de cunoaștere a acestora, dar studentul este cel care trebuie să facă dovada înțelegerii lor. Dintre acestea amintesc:

_Faptul că produsul muncii lui se adresează direct unui grup numeros de oameni și influențează calitatea vieții lor. Astfel, o componentă esențială este reprezentată de asumarea întregii scări de valori folosite, a întregului conținut teoretic și practic al răspunsului arhitectural.

_Responsabilități tehnice, respectiv înțelegerea faptului că proiectarea este o activitate complexă în care, deși aportul responsabil și asumat al fiecărui specialist este fundamental, arhitectul trebuie să dețină cunoștințe generale din fiecare domeniu pentru a putea propune răspunsuri viabile.

_Responsabilitățile socio-culturale; studentul/arhitectul trebuie să facă dovada că este conștient de spațiul socio-cultural în care acționează, privit din perspectiva istorică și socio-economică.

O cerință esențială în abordarea unui proiect de diplomă este reprezentată de atingerea unui anumit grad de complexitate, a unei anumite profunzimi a studiului, dar deseori studenților le este neclar ce înseamnă acest lucru. Prin urmare, ce ar putea presupune atingerea complexității în proiectul de diplomă?


Aici sunt două direcții din care poate fi privită această problemă – din perspectiva studentului și din perspectiva evaluatorului.

Pornind de la ipoteza că finalizarea studiilor este doar începutul unui nou proces, din punctul de vedere al evaluatorului, exercițiul trebuie să fie atât de complex încât să poată fi plasat într-un cadru al exigențelor curente din viața profesională. Altfel spus, studentul trebuie să demonstreze că poate avea suficiente abilități și competențe pentru a fi performant în sfera profesiei.

Din punctul de vedere al studentului, acesta trebuie să fie conștient de nivelul competențelor și al abilităților pe care le are, în raport cu posibila lui poziționare în sfera profesiei.

Dacă la întrebarea anterioară spuneam că studentul trebuie să își asume independent autoratul, în definiția complexității nu e singur. Pe de o parte studentul trebuie să fie conștient de nivelul minim de complexitate pe care ar trebui să îl atingă; pe de altă parte îndrumătorul ar trebui să impună un nivel minim de complexitate. Astfel, complexitatea proiectului apare gradual, prin aprofundarea și extinderea studiului.

Complexitatea comportă punerea la un loc a unor provocări și problematice arhitecturale, care ajung să dea proiectului suficient conținut teoretic și practic încât să facă dovada capacității de conectare la spațiul profesional și socio-cultural în toate componentele lui.

The page features several decorative light blue lines and shapes. A large, rounded rectangular frame is positioned in the upper left. A vertical line with a small square at the top extends from the right side of the page. Another vertical line with a small square at the bottom extends from the right side. A horizontal line with a small square at the left end is located in the middle left. A horizontal line with a small square at the right end is located in the middle right. A horizontal line with a small square at the left end is located in the middle left, below the first horizontal line.

Un cuvânt cheie în societatea actuală, în orice sector de activitate, este inovarea. De altfel, problema inovării este deseori adusă în discuție de invitații în comisiile de diplomă. Ca abordare, în cadrul definit de proiectul de diplomă, în ce ar putea consta inovarea?

Inovarea este un exercițiu pe care studenții de la arhitectură ar trebui să îl facă la fiecare pas, pentru că doar astfel pot începe să mizeze din ce în ce mai mult pe capacitatea lor de a aduce noutate.

În cadrul definit de proiectul de diplomă, inovarea ar consta în curajul și disponibilitatea de a materializa o idee și de a provoca la dezbateri pe marginea acesteia. Cred că disponibilitatea e un termen mai cuprinzător aici, dar aș vrea să pun accentul pe conținutul pe care îl poartă, pe de o parte acela de a te lăsa pe tine însuși provocat intelectual și teoretic de un anumit subiect și pe de altă parte de a provoca partenerii de dialog (comisia de evaluare și/sau spațiul profesional etc.) la dezbateri pe marginea unei teme ilustrate personal și specific.

La limită, orice pas în organizarea și prelucrarea spațiului poate fi considerat a fi o inovație, cu condiția ca acesta să se raporteze la context, studiat și înțeles în toată profunzimea și complexitatea lui. Originalitatea rezultă din prelucrarea/interpretarea trăsăturilor specifice ale fiecărui element de context și a nuanțelor care îl personalizează, printr-un răspuns arhitectural personal.

Studenții ar trebui să pornească de la lucruri aparent modeste, de la principii, și să ajungă cu ele la rezultate de performanță. Aș folosi cuvântul extraordinar, dar în comparație cu ordinar. Altfel spus, pornesc de la lucruri ordinare și ajung la rezultate extra-ordinare, depășesc ordinarul. Adică am adus noutate, am inovat ceva într-un domeniu, sau într-o direcție, sau pe o tematică oarecare.

În final ați dori să transmiteți un sfat studenților care urmează să își înceapă proiectele de diplomă sau doriți să adăugați ceva celor discutate?

Proiectul de diplomă începe încă din anul II... de aceea eu aș transmite rezultatele acestor interviuri și studenților de ani mai mici. Nu voi face un proiect de diplomă complet dacă cele patru criterii dezbătute în acest interviu – coerența, complexitatea, responsabilitățile și inovarea – nu au fost exersate.

Observați că în toate cele discutate stau la bază doi factori decisivi în parcursul studentului, în orice etapă s-ar afla: conștientizare și asumare. Fiecare pas în școală trebuie să fie un prilej de explorare și speculație, nu o formalitate.

Diploma nu este un ultim „manifest al libertății”, ci tranziția spre un nou ciclu de educație și de evoluție al cărui gestionar, de data asta, va fi numai el, profesionistul, fără amestecuri din partea unor structuri instituționale.